

H13 - Pattegrisenes nærmiljø

Godt nærmiljø kort efter faring

Nærmiljøet sidst i diegivningsperioden

Nærmiljøet i pattegrisehulen bør vurderes inden kl. 8:30, og er optimalt hvis:

1. Pattegrisene ligger samlet i et lag og fylder hulen ud fra bunden.
2. Der er tørt.
3. Der er trækfrit.
4. Der er plads til, at alle grise kan ligge i hulen.
5. Nedenstående anbefalet temperaturstrategi følges for at optimere pattegrisenes nærmiljø.

Dag	0 - 4	4 - 14	14 - frav.
Temperatur på gulvet i hule i °C	34 - 36	32 - 34	30
Fremløbs-temp. i gulvvarme i °C	40 - 42	Cirka 40	30 - 35
Varmelampe (100 Watt-pære)	+	Slukkes dag 3 - 5	÷

Et for koldt nærmiljø

Grisene har ikke brug for varmelampen

Der er for koldt i hulen, hvis:

- Grisene klumper. Tjek gulvvarme, og om der er slukket for tidligt for varmelampen. Undersøg også for træk / skorstenseffekt, hvis varmelampen er placeret i låget i pattegrisehulen.

Der er for varmt i hulen, hvis:

- Grisene ikke ligger under den tændte lampe.
 - **Dag 0-5** Der er for varmt under lampen - tjek lampens effekt (100 Watt) og afstanden til gulvet (50 cm).
 - **Dag 5-** Grisene har ikke længere brug for varmelampen.
- Grisene ikke fylder op fra bagvæggen i hulen og frem eller ligger uden for hulen, tjek gulvvarme (fremløbstemperaturen reduceres) og sluk eventuelt varmelampen.

H13 - Pattegrisenes nærmiljø

	<p>Nærmiljøet bør altid vurderes inden kl. 8:30 om morgenen, da natten er det mest kritiske tidspunkt.</p> <p>So og pattegrise har meget forskellige behov med hensyn til nærmiljø for at have det optimalt. Soens nærmiljø skal tilgodeses med klimaet i stalden, og pattegrisene skal have deres krav til nærmiljøet opfyldt i pattegrisehulen. Varmelamper tændes i farestier, hvor soen forventes at fare den kommende nat.</p> <p>Ofte går der cirka et døgn efter faring, før pattegrisene finder på plads i pattegrisehulen, derfor er en høj staldtemperatur (cirka 22 °C) det første døgn nødvendig ved sektioneret drift.</p>
1.	<p>Hvis pattegrisene ikke ligger i ét lag fra hulens bagende, er det et klart signal om, at der er behov for indgriben.</p> <p>Hvis der er problemer med at holde varmen hos grise tidligt i diegivningsperioden, kan temperaturen i pattegrisehulen hæves ved at afdække en del af adgangen til hulen med en 'hundehulsplade'. Det er vigtigt, at hullet i pladen er stort nok, så alle grise uhindret kan komme ud og ind af hulen (minimum 20 cm høj og 15 cm bred).</p>
2.	<p>Det er meget kritisk for pattegrisene, hvis gulvet i pattegrisehulen er fugtigt. Et vådt gulv vil være 5-10 °C koldere end et tilsvarende tørt gulv. Fugtigt gulv i hulerne kan skyldes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manglende udtørring inden indsættelse. • Diarré hos pattegrisene. • For varmt nærmiljø. • En so der leger med vandet.
3.	<p>Pattegrisehulen skal være det varmeste sted i stien. Grise vil føle træk, hvis kold luft strømmer ind i den varme hule. Træk opstår typisk, hvis der er utætheder i pattegrisehulen fx ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hullet til lampen, når lampen er fjernet, og der mangler låg ("skorstenseffekt"). • Utætte samlinger mellem bagvæg og sidevæg eller låget på hulen. • Defekt eller manglende nedadbukket forkant. <p>Svineri kan opstå, hvis hulen ikke er tæt, eller hvis bagvæggen er kold.</p>
4.	<p>Pattegrise fylder cirka tre gange så meget ved en alder på fire uger som ved fødsel. Sidst i diegivningsperioden, når rumtemperaturen er under 20 °C, skal alle pattegrisene kunne være i pattegrisehulen.</p>
5.	<p>De anbefalede temperaturer skal betragtes som vejledende. Justering skal altid ske ud fra grisenes adfærd.</p> <p>For nyfødte pattegrise er temperaturkravet i smågrisehulen 34-36 °C. En lavere temperatur vil sænke de nyfødte pattegrisens kropstemperatur. Erfaringer viser, at allerede efter cirka to timer på et koldt gulv, falder pattegrisens kropstemperatur, så risikoen for sygdom øges markant. Fremløbs- og returtemperatur på gulvvarme kan måles med et infrarødt termometer. Der må ikke være mere end 2-3 graders forskel. Er forskellen større, tjekkes cirkulationspumpen. En større forskel kan også skyldes, at vandet afkøles et sted i kredsløbet. Fx hvis der er et stort varmetab på grund af, at gulvet er vådt. Der kan også ske varmetab til inspektionsgangen fra sidevendte stier. En stor temperaturforskelle vil kunne mærkes, hvis der holdes med den ene hånd om røret med fremløb og den anden hånd om røret med returløb.</p> <p>Ved sidevendte farestier er varmetabet i hulen større end ved bagvendte farestier. Af den årsag kan det være nødvendigt med en højere fremløbstemperatur eller en højere effekt på pæren i varmelampen.</p> <p>Hvis der er fuldspalter med varmeplader, bør fremløbstemperaturen være 37-38 °C. Temperaturstrategien for en fuldspaltestald kan ses i H3 – Søernes nærmiljø.</p> <p>I perioder med store forskelle mellem dag- og nattemperatur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvis der er diffus ventilation og låg på pattegrisehulerne, er strategien uændret. • Hvis der er stråleventilation, kan der være behov for at hæve staldtemperaturen 1-3 °C i disse perioder for at undgå træk.